

Народна банка Србије

ВОДИЧ КРОЗ ПОСАО ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА

Народна банка Србије је централна банка Републике Србије, чији је основни циљ постизање и одржавање стабилности цена.

Поред основног циља, она за циљ има и очување финансијске стабилности.

ШТА ЈЕ ФИНАНСИЈСКИ ЛИЗИНГ?	2
Шта може бити предмет уговора о финансијском лизингу?	2
Ко може бити давалац финансијског лизинга?	2
Ко може бити прималац финансијског лизинга?	2
Каква су ограничења прописана у вези са закључењем уговора о финансијском лизингу?	2
Ко је носилац права својине над предметом лизинга?	3
ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УЧЕСНИКА У ПОСЛУ ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА	4
Права, обавезе и одговорности даваоца лизинга	4
Права, обавезе и одговорности примаоца лизинга	4
Обавезе и одговорности испоручиоца предмета лизинга	5
ФИНАНСИЈСКИ ЛИЗИНГ – СПЕЦИФИЧНОСТИ И КОМПАРАТИВНЕ ПРЕДНОСТИ У ОДНОСУ НА ДРУГЕ ВИДОВЕ ФИНАНСИРАЊА	5
ПРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА	6
ПРОЦЕДУРА ФИНАНСИРАЊА ПУТЕМ ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА	7
НА ШТА СВЕ ТРЕБА ОБРАТИТИ ПАЖЊУ ПРИЛИКОМ ЗАКЉУЧЕЊА УГОВОРА О ФИНАНСИЈСКОМ ЛИЗИНГУ?	7

ВОДИЧ КРОЗ ПОСАО ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА

Посао финансијског лизинга, као вид финансирања набавке опреме и других трајних добара, постао је незаобилазан у свакодневном животу. Због тога је важно да се упознате са специфичним разликама између овог посла и послова којима се на други начин финансира таква набавка.

Ова брошура објашњава основне чињенице о послу финансијског лизинга и начину његовог функционисања.

Она ће вам помоћи да поставите права питања и разумете одговоре на та питања.

ШТА ЈЕ ФИНАНСИЈСКИ ЛИЗИНГ?

Финансијски лизинг је посао у коме давалац лизинга:

- са испоручиоцем предмета лизинга закључује уговор о испоруци (којим стиче право својине над предметом лизинга), при чему испоручиоца и предмет лизинга одређује прималац лизинга,

- са примаоцем лизинга закључује уговор о финансијском лизингу, којим на примаоца лизинга преноси овлашћење држања и коришћења предмета лизинга на уговорено време, а прималац му, по том основу, плаћа уговорену накнаду у утврђеним роковима.

Шта може бити предмет уговора о финансијском лизингу?

Предмет уговора о финансијском лизингу може бити свака покретна непотрошна ствар (опрема, постројења, возила и друго).

Ко може бити давалац финансијског лизинга?

Давалац финансијског лизинга може бити привредно друштво које има дозволу Народне банке Србије за обављање послова финансијског лизинга. Списак привредних друштава која имају такву дозволу налази се на сајту Народне банке Србије www.nbs.yu.

Ко може бити прималац финансијског лизинга?

Прималац финансијског лизинга може бити како правно, тако и физичко лице.

Каква су ограничења прописана у вези са закључењем уговора о финансијском лизингу?

Прописана су следећа ограничења:

- У погледу ВРЕДНОСТИ предмета лизинга:

Уговорена набавна вредност предмета лизинга **не може бити мања од 2.000 евра;**

- У погледу РОКА на који се уговор о финансијском лизингу закључује:

Минимални рок на који се уговор о финансијском лизингу закључује **не може бити краћи од две године;**

- У погледу ВИСИНЕ УЧЕШЋА (износ који прималац лизинга плаћа даваоцу лизинга у складу с уговором о лизингу и који се исказује у односу на бруто набавну вредност предмета лизинга), **као и односа УКУПНИХ ПРИХОДА ПРЕМА УКУПНОЈ ЗАДУЖЕНОСТИ:**

ЗА ПРАВНА ЛИЦА – нема никаквих ограничења,

ЗА ФИЗИЧКА ЛИЦА – ограничења постоје ако је уговор о лизингу закључен на период до десет година, у ком случају су ограничења следећа:

- прималац лизинга је обавезан да даваоцу финансијског лизинга уплати учешће у износу који не може бити мањи од **20% износа бруто набавне вредности предмета лизинга,**

- укупна задуженост примаоца лизинга (збир износа уговорене рате лизинг накнаде, других кредитних обавеза и обавеза по основу јемства) **не може бити већа од 30% укупних редовних прихода примаоца лизинга.**

Ограничења наведена за физичка лица **не односе се на предузетника** у смислу закона којим су уређена привредна друштва, нити на пољопривредника (али само осигураника пољопривредника у смислу закона којим је уређено пензијско и инвалидско осигурање, односно носиоца регистрованог пољопривредног газдинства у смислу прописа којим је уређен регистар пољопривредних газдинстава) – ако предмет лизинга служи за обављање њихове основне делатности.

Ко је носилац права својине над предметом лизинга?

Право својине над предметом лизинга, током трајања уговора о финансијском лизингу, припада даваоцу лизинга, при чему се тим уговором може предвидети право опције откупа предмета лизинга. Прималац лизинга има пуно овлашћење да предмет лизинга држи и све користи ужива несметано током трајања уговора о финансијском лизингу, али уједно сноси све ризике и трошкове који произлазе из права власништва, иако формално-правно није власник предмета лизинга.

ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УЧЕСНИКА У ПОСЛУ ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА

Права, обавезе и одговорности даваоца лизинга:

- право на раскид уговора уколико примаоца лизинга не плаћа уговорену накнаду;
- право на повраћај предмета лизинга и накнаду претрпљене штете по том основу;
- право на издвајање предмета лизинга (излучно право) из стечајне масе у случају стечаја примаоца лизинга;
- посебан поступак преузимања предмета лизинга у државину у случају неплаћања лизинг накнаде, при чему је суд дужан да у року од три дана од дана подношења захтева донесе решење о одузимању предмета лизинга од примаоца лизинга, а поступак одузимања предмета лизинга спроводи се у року од три дана од дана доношења тог решења;
- обавеза прибављања предмета лизинга према спецификацији примаоца лизинга;
- давалац лизинга је дужан да примаоцу лизинга уручи информативну понуду пре подношења захтева за финансирање;
- пре закључења уговора о лизингу, давалац лизинга је дужан да сачини коначан обрачун лизинг накнаде и других трошкова у вези с лизингом и да их поднесе на увид примаоцу лизинга;
- када је уговором о лизингу предвиђена могућност измене уговорене рате лизинг накнаде, давалац лизинга је дужан да прецизно одреди начин, услове и рокове измене те рате;
- давалац лизинга, уз коначни обрачун, примаоцу лизинга обавезно уручује и план отплате који је саставни део уговора о лизингу;
- у случају промене неких од услова из уговора о лизингу, давалац лизинга је обавезан да сачини и уручи примаоцу лизинга нови коначни обрачун и нови план отплате;
- одговорност према примаоцу лизинга за правне недостатке предмета лизинга (уколико треће лице полаже неко право на предмету лизинга које примаоцу лизинга искључује, умањује или ограничава неометану државину предмета) и одговорност према примаоцу лизинга за претрпљену штету по том основу.

Права, обавезе и одговорности примаоца лизинга:

- право на раскид уговора о финансијском лизингу уколико предмет није испоручен у складу с уговором (ако испоручилац предмет не испоручи, испоручи с доцњом или ако предмет има материјални недостатак), право на накнаду

штете по том основу и право на обустављање исплате накнаде до испоруке која је у свему у складу с уговором о лизингу;

- накнадне измене уговора о испоруци са чијом садржином се прималац лизинга није сагласио не производе дејство према примаоцу лизинга, осим ако он на њих не пристане;

- обавеза преузимања предмета лизинга на начин, у време и на месту предвиђеним уговором;

- обавеза одржавања предмета лизинга;

- обавеза плаћања рата лизинг накнаде и других трошкова који настају закључењем уговора;

- обавеза осигурања предмета лизинга;

- одговорност за случајно уништење или оштећење предмета лизинга од момента преузимања предмета.

Обавезе и одговорности испоручиоца предмета лизинга:

- обавеза испоруке предмета лизинга примаоцу лизинга на начин, у време и на месту који су предвиђени уговором о испоруци;

- одговорност према примаоцу лизинга за материјалне недостатке предмета лизинга.

ФИНАНСИЈСКИ ЛИЗИНГ – СПЕЦИФИЧНОСТИ И КОМПАРАТИВНЕ ПРЕДНОСТИ У ОДНОСУ НА ДРУГЕ ВИДОВЕ ФИНАНСИРАЊА

Финансијски лизинг представља један од начина финансирања улагања у основна средства, односно покретна непотрошна добра, и јавља се као алтернатива сопственим средствима, банкарским кредитима и задуживању путем емитовања дужничких хартија од вредности.

Овај облик финансирања се често пореди с банкарским кредитима, јер су по неким карактеристикама слични (отплата у унапред одређеним ратама, камата, начин књиговодственог евидентирања и сл.). Међутим, карактеристике финансијског лизинга које га суштински одређују у односу на остале видове финансирања су следеће:

- финансирање се увек одобрава за тачно одређени предмет,

- набавку предмета врши давалац лизинга, а не прималац лизинга,
- давалац лизинга је власник предмета током периода важења уговора о лизингу,
- предмет лизинга уједно представља средство обезбеђења наплате, због чега давалац лизинга често не захтева друга средства обезбеђења,
- давалац лизинга има пуну заштиту у случају уништења или оштећења предмета (осигурање предмета), неплаћања лизинг накнаде (повраћај предмета лизинга по посебном поступку), стечаја или ликвидације примаоца лизинга (излучно право).

ПРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА

У односу на друге видове финансирања, финансијски лизинг има следеће предности:

Финансијски разлози

Кључна предност финансијског лизинга у односу на друге видове финансирања проистиче из чињенице да је давалац лизинга формално-правни власник предмета лизинга током трајања уговора о лизингу, што му омогућује преузимање већег ризика у смислу кредитне способности потенцијалног клијента. Из тог разлога је овакав вид финансирања погодан за новооснована мала и средња предузећа, предузетнике и све клијенте са слабијом кредитном способношћу, односно клијенте који не располажу средствима која би могли да понуде на име обезбеђења кредита. Наиме, давалац лизинга доноси одлуку о одобравању финансирања не само на основу кредитне способности клијента (што је доминантан фактор при одлучивању о одобравању банкарског кредита и одређивању средстава обезбеђења која банке захтевају) већ и на основу процене степена утрживости предмета лизинга, односно могућности да се предмет лако и по реалној цени прода на тржишту.

Једноставнија процедура

Процедура одобрења финансирања је најчешће краћа у односу на традиционалне видове финансирања. Разлог томе је што се додатна средства обезбеђења (нпр. хипотека) најчешће не захтевају, а даваоци лизинга често имају успостављену пословну сарадњу са испоручиоцима предмета лизинга. Све наведено утиче на смањење трансакционих трошкова.

Специјализација и искуство даваоца лизинга

Додатна предност финансијског лизинга јесте могућност даваоца лизинга да предмет прибави под повољнијим условима, на основу сарадње са испоручиоцем предмета лизинга и промета који испоручилац остварује преко њега. Поред тога, давалац и прималац лизинга могу, у склопу овог аранжмана, да уговоре и услуге одржавања, сервисирања, замене делова, техничко-технолошког унапређења, обучавања особља примаоца лизинга за коришћење предмета лизинга и сл.

ПРОЦЕДУРА ФИНАНСИРАЊА ПУТЕМ ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА

1. Избор предмета и прибављање понуде испоручиоца предмета;
2. Понуда испоручиоца предмета се, уз захтев за финансирање, предаје даваоцу лизинга, на основу чега давалац лизинга сачињава понуду за финансирање (информативна понуда);
3. Даваоцу лизинга се подноси документација (списак потребне документације се може наћи на Интернет странама даваоца лизинга) која је потребна за доношење одлуке о одобрењу или одбијању захтева за финансирање;
4. Уколико је захтев одобрен, приступа се потписивању уговора о финансијском лизингу са даваоцем лизинга;
5. По потписивању уговора уплаћује се учешће и други трошкови предвиђени уговором;
6. Преузимање предмета лизинга од испоручиоца предмета и потписивање записника о примопредаји предмета лизинга.

НА ШТА СВЕ ТРЕБА ОБРАТИТИ ПАЖЊУ ПРИЛИКОМ ЗАКЉУЧЕЊА УГОВОРА О ФИНАНСИЈСКОМ ЛИЗИНГУ?

Бруто набавна вредност предмета лизинга

Бруто набавна вредност предмета лизинга разликује се у зависности од испоручиоца, али може да се разликује и зависно од услова које давалац лизинга има код испоручиоца. Прималац лизинга има интерес да та вредност буде што повољнија за

његу, јер његове обавезе према даваоцу лизинга зависе од тог износа (погледати и тачку Услови уговора о испоруци).

Преостала вредност предмета лизинга

Уговарање преостале вредности предмета лизинга умањује висину појединачне рате, али ствара обавезу примаоца лизинга да по истеку периода на који је уговор о лизингу закључен плати већи износ уколико жели да предмет лизинга пређе у његово власништво. То значи да би прималац лизинга, током периода у коме плаћа ниже рате, требало да штеди одређени износ како би био у могућности да обезбеди веће плаћање у будућности.

Трошкови осигурања

Осигурање предмета лизинга је законска обавеза примаоца лизинга, с тим што давалац лизинга ту обавезу уговором може преузети на себе. Накнада штете се исплаћује даваоцу лизинга. Трошак осигурања није укључен у ефективну стопу лизинг накнаде.

Уколико давалац лизинга одређује друштво за осигурање код кога ће предмет бити осигуран, прималац лизинга губи могућност да изабере друштво са најповољнијим условима осигурања.

Такође, треба обратити пажњу на то како је регулисан однос између даваоца и примаоца лизинга у случају настанка штете, тј. да ли и под којим условима прималац лизинга има право на део накнаде коју исплаћује друштво за осигурање. Пожељно је да ови односи буду регулисани уговором.

Ефективна стопа лизинг накнаде – ЕЛИН

ЕЛИН приказује релативну цену финансирања које вам давалац лизинга одобрава на начин да обезбеђује упоредивост услова финансирања различитих давалаца лизинга, као и давалаца лизинга и банака. На висину ове стопе утиче висина номиналне каматне стопе, износ других трошкова који настају закључењем уговора о финансијском лизингу, али и моменат настанка новчаних токова, односно плаћања по лизингу.

Други трошкови који настају закључењем уговора о финансијском лизингу

Други трошкови (трошкови обраде захтева, уписа уговора о лизингу у регистар финансијског лизинга, пореза, накнаде за опцију откупа и др.) веома су битни са аспекта поређења различитих понуда за финансирање. Постоји могућност да се ниске каматне стопе компензују високим другим трошковима које наплаћује давалац лизинга.

Валутна клаузула

Преузимањем обавезе чији је износ индексиран у некој страниј валути ви преузimate и знатан девизни ризик, осим у случају када имате редован новчани прилив у истој тој валути. Давалац лизинга уговара девизну клаузулу како би се заштитио од ризика промене девизног курса у случају када су његове обавезе (извори финансирања) деноминирани у тој валути.

Уколико сте ипак спремни да сноситe ризик промене девизног курса, обратите пажњу на курс по коме се врши прерачун висине рате лизинг накнаде. Да ли је реч о средњем или продајном курсу? Да ли се примењује курс на дан доспећа рате лизинг накнаде или на дан уплате?

Право опције

Да ли имате право да по истеку периода лизинга откупите предмет лизинга и под којим условима? Да ли је то у складу с вашим потребама, или желите да, по истеку тог периода, прибавите потпуно нов предмет? Давалац лизинга ово право може да услови плаћањем одређене накнаде – цена опције.

Услови превремене отплате

Уколико сте планирали да током периода трајања лизинга уштедите одређена новчана средства како бисте превремено отплатили остатак лизинг накнаде и откупили предмет лизинга, водите рачуна о томе да превремена отплата не може да наступи пре истека рока од две године. Најчешће се у том периоду отплати и већи део камате – главница преосталог дуга често не опада сразмерно протеклом периоду, што можете да видите из Плана отплате.

Поред наведеног, обратите пажњу и на то да ли ће и на који начин давалац лизинга обрачунати трошак превремене отплате, који у неким случајевима може да буде далеко од занемарљивог. Због свега наведеног, добро процените оправданост превремене отплате пре него што се одлучите на тај корак.

Могућност промене номиналне каматне стопе

Посебно треба обратити пажњу на одредбу уговора којом се уређује право даваоца лизинга да током трајања лизинг уговора изврши промену висине лизинг рате. Најчешће је то ситуација у којој долази до повећања EURIBORA-а или неке друге референтне каматне стопе (врста каматне стопе на домаћем или међународном финансијском тржишту у односу на коју се одређује каматна стопа у конкретном послу).

Тако, нпр., EURIBOR представља каматну стопу на депозите у еврима на међубанкарском тржишту. У зависности од рочности депозита, разликује се недељни, двонедељни, тронедељни, месечни, тромесечни и сл. EURIBOR. Разлог због којег даваоци лизинга уговарају овакву одредбу јесте заштита од ризика промене каматне стопе и најчешће представља индикатор да се камата коју даваоци лизинга плаћају својим повериоцима одређује према истој референтној каматној стопи.

За примаоца лизинга битно је да зна да повећање EURIBOR-а повлачи за собом повећање висине његове будуће месечне обавезе према даваоцу лизинга и повећање укупне камате, коју ће морати да плати. Уколико је уговором предвиђено право примаоца лизинга да предмет откупи на крају периода лизинга, измена висине рате лизинг накнаде ствара и обавезу плаћања додатног ПДВ-а због промењене основице за његов обрачун.

Уговором о финансијском лизингу треба да буде прецизно одређено на који начин ће промена референтне каматне стопе утицати на промену рате лизинг накнаде.

Податке о висини EURIBOR-а можете да пронађете на следећем линку:
http://www.euribor.org/html/content/euribor_data.html.

Подаци који се објављују на овој Интернет страници информативног су карактера, а званичним се сматрају подаци које је објавио *Reuters*.

Водите рачуна да пре потписивања уговора о финансијском лизингу сви разлози због којих сте се определили за овај вид финансирања и за конкретног даваоца лизинга буду прецизно и недвосмислено наведени у уговору.

ПРЕ ПОТПИСИВАЊА УГОВОРА О ФИНАНСИЈСКОМ ЛИЗИНГУ, ДЕТАЉНО ПРОУЧИТЕ ЊЕГОВ САДРЖАЈ И ЗАХТЕВАЈТЕ ОД ДАВАОЦА ЛИЗИНГА ДОДАТНА ОБЈАШЊЕЊА ЗА СВЕ ОДРЕДБЕ УГОВОРА КОЈЕ НЕ РАЗУМЕТЕ У ПОТПУНОСТИ.

БРОШУРЕ

www.nbs.yu

Како да остварите своја права

Медијација у Народној банци Србије

Водич за платне картице

Водич кроз посао финансијског лизинга

Водич за вашу прву приватну пензију

Како да остварите своја права

Медијација у Народној банци Србије

О чему треба да водите рачуна приликом задуживања

Дозвољени минус по текућем рачуну

Платне картице

Водич за кредите

Стамбени кредити

Варијабилна каматна стопа

Валутна клаузула

Штедња

Финансијски лизинг

Ваша прва приватна пензија

Осигурање

Производи осигурања

Животна осигурања

Добровољно здравствено осигурање

Добровољно здравствено осигурање за време боравка у иностранству

Осигурање имовине

Обавезно осигурање од аутоодговорности

Добровољно ауто-каска осигурање

Динар наш новац

Користите предности предаје финансисјког извештаја у електронској форми

Кредитне линије за финансирање малих и средњих предузећа и локалних самоуправа преко НБС као агента Владе Републике Србије

За сва питања на располагању вам је бесплатан телефонски број

ИНФОРМАТИВНОГ ЦЕНТРА

Народне банке Србије

0800 111 110

Сваког радног дана

од 8 до 21 час

На постављена питања биће вам одговорено у року од 48 часова.

© Народна банка Србије, 2007.

ЦЕНТАР ЗА ПОСЕТИОЦЕ

Народна банка Србије
Краља Петра 12
11 000 Београд

ИЗЛОЖБА

Народна банка Србије
Немањина 17
11 000 Београд

Изложбе грађани могу да посете сваког радног дана од 10 до 16 часова, улаз је бесплатан.